

Bulgarija

Specializuoti teismai - Bulgarija

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Bulgarijos specializuotus teismus.

Bulgarijos Respublikoje nėra specializuotų darbo, jūrų laivininkystės, komercinių bylų teismų ar panašių specializuotų teismų.

Administraciniai teismai

Administracinių teismų sistema Bulgarijos Respublikoje buvo nustatyta 2006 m. priėmus naują Administracinės procedūros kodeksą. Administracinių teismų sistemai priklauso 28 apygardos administraciniai teismai ir Vyriausiasis administracinis teismas (bulg. *Varhoven administrativen sad*).

Administraciniai teismai

Administraciniai teismai turi jurisdikciją nagrinėti visus ieškinius, kuriuose:

- prašoma priimti, iš dalies pakeisti, atšaukti ar panaikinti administracinius teisės aktus;
- prašoma panaikinti pagal Administracinės procedūros kodeksą sudarytus susitarimus;
- prašoma apginti nuo nepagrįstų valdžios institucijų veiksmų ar neveikimo;
- prašoma apginti nuo neteisėto priverstinio vykdymo;
- prašoma atlyginti žalą, patirtą dėl neteisėtų administracinių institucijų ir jų pareigūnų aktų, veiksmų ar neveikimo;
- prašoma atlyginti žalą, patirtą dėl priverstinio vykdymo;
- prašoma panaikinti administracinio teismo sprendimą ar pripažinti jį negaliojančiu;
- ginčijamas pagal Administracinės procedūros kodeksą priimtų administracinių aktų autentiškumas.

Bet kuris asmuo gali pareikšti ieškinį, kuriuo prašoma nustatyti, ar egzistuoja administracinė teisė arba teisiniai santykiai, jei ieškovas turi teisę pareikšti ieškinį ir negali pasinaudoti kita teisių gynimo priemone.

Bylas, susijusias su skundais dėl individualių administracinių aktų, nagrinėja administracinis teismas, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso ginčijamą aktą priėmusios institucijos regioninio skyriaus buveinės vieta, jei ieškovo nuolatinis ir (arba) dabartinis adresas ar buveinė yra to regioninio skyriaus pasiekiamumo zonoje. Tokias bylas nagrinėja administracinis teismas, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso institucijos, priėmusios ginčijamą individualų administracinį aktą, buveinės vieta, jei:

1. yra keli ginčijamo akto adresatai, kurių nuolatiniai arba dabartiniai adresai nepriklauso aktą priėmusios institucijos regioninio skyriaus pasiekiamumo zonai;
2. institucijos, priėmusios ginčijamą aktą, administracija neturi regioninio skyriaus.

Bylas, susijusias su skundais dėl norminių administracinių aktų, nagrinėja administracinis teismas, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso ginčijamą aktą priėmusios institucijos buveinės vieta.

Jei ginčijamą aktą priėmusios institucijos buveinė yra kitoje šalyje, bylą nagrinėja Sofijos miesto administracinis teismas (bulg. *Administrativen sad – grad Sofia*).

Reikalavimai atlyginti žalą taip pat reiškiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo adreso ar buveinės vieta, kai reikalavimai atlyginti žalą sujungiami 1–4 straipsniuose nurodytoje byloje.

Jei kompetentingas teismas bylos nagrinėti negali, Vyriausiasis administracinis teismas nurodo bylą perduoti tokį patį statusą turinčiam teismui.

Administraciniai aktai, kuriais tiesiogiai vykdoma Bulgarijos užsienio, gynybos ir saugumo politika, nėra teisminės peržiūros dalykas, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta kitaip.

Vyriausiasis administracinis teismas

☞ **Vyriausiasis administracinis teismas** turi jurisdikciją nagrinėti:

1. skundus dėl teisės aktais nustatytų taisyklių, išskyrus tas, kurias priima savivaldybių tarybos;
2. skundus dėl Ministrų Tarybos, Ministro Pirmininko, ministro pirmininko pavaduotojų ir ministrų sprendimų;
3. skundus dėl Aukščiausiosios teisėjų tarybos (bulg. *Vissh sadeben savet*) sprendimų;
4. skundus dėl Bulgarijos nacionalinio banko ir jo įstaigų sprendimų;
5. kasacinius skundus ir procesinius apeliacinius skundus dėl pirmosios instancijos teismų priimtų sprendimų;
6. bylos šalių apeliacinius skundus dėl sprendimų ir nutarčių;
7. prašymus panaikinti galutinius teismų sprendimus administracinėse bylose;
8. ieškinius, kuriuose ginčijami kiti įstatyme nurodyti aktai.

Vyriausiasis administracinis teismas turi skyrius, kuriuose yra grupės. Skyriams vadovauja pirmininkas (arba pirmininko pavaduotojas), kuris taip pat gali pirmininkauti atitinkamo skyriaus teisėjų kolegijoms.

Kiti specializuoti teismai

Karo teismai

Karo teismų istorija prasidėjo 1879 m. liepos 1 d. 1956 m. karo teismų sistema buvo pertvarkyta pagal kariuomenės padalinių dislokacijos vietas Sofijos, Plovdivo, Sliveno, Varnos ir Pleveno miestuose. (Ši karo teismų sistema išliko iki dabar).

Karo teismas (bulg. *Voenen sad*)

☞ **Karo teismai**, kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja baudžiamąsias bylas dėl nusikaltimų, kuriuos įvykdė tarnybą atliekantis karinis personalas, generolai, karininkai, puskarininkiai bei kitų ministerijų ir agentūrų žemesnio rango pareigūnai, Gynybos ministerijos, Bulgarijos kariuomenės, Gynybos ministerijai pavaldžių struktūrų, Nacionalinio saugumo agentūros ir Nacionalinės žvalgybos tarnybos civiliai darbuotojai. Apeliacinis karo teismas (bulg. *Voенно-апелативен сад*) šių bylų atžvilgiu yra antrosios instancijos teismas. Karo teismų jurisdikcija nustatyta Baudžiamojo proceso kodekse. Šiems teismams taikomas tas pats statutai, kaip apygardos teismams. **Apeliacinis karo teismas** (vienas teismas) nagrinėja apeliacinius skundus (įskaitant apeliacinius skundus procesiniais klausimais) dėl visų Bulgarijos karo teismų priimtų sprendimų.

Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas (bulg. *Specializiran nakazatelen sad*)

Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas buvo įsteigtas įstatymu, kuriuo iš dalies pakeistas ir papildytas Teismų sistemos įstatymas (paskelbtas 2011 m. Bulgarijos valstybės oficialiajame leidinyje Nr. 1). Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas (veikiantis Sofijoje) yra vienintelis tokio pobūdžio teismas Bulgarijos Respublikoje, o jo statusas yra toks pat, kaip apygardos teismo. Jo jurisdikcija nustatyta įstatyme. (Baudžiamojo proceso kodekso 411a straipsnyje pateiktas išsamus nusikaltimų, priskiriamų Specializuoto baudžiamųjų bylų teismo, sąrašas; dauguma šių nusikaltimų – organizuotų nusikalstamų grupių arba jų užsakymu padaryti nusikaltimai).

Specializuotą baudžiamųjų bylų teismą sudaro teisėjai, o jam vadovauja pirmininkas.

☞ **Specializuotas baudžiamųjų bylų apeliacinis teismas** (bulg. *Apelativen specializiran nakazatelen sad*) nagrinėja apeliacinius skundus (įskaitant apeliacinius skundus procesiniais klausimais) dėl Specializuoto baudžiamųjų bylų teismo sprendimų. Jo buveinė yra Sofijoje.

Specializuotą baudžiamųjų bylų apeliacinį teismą sudaro teisėjai, o jam vadovauja pirmininkas. ☞ **Aukščiausiasis kasacinis teismas** (bulg. *Varhoven kasatsionen sad*) yra aukščiausios instancijos baudžiamasis teismas, kuris kasacine tvarka peržiūri Specializuoto baudžiamųjų bylų apeliacinio teismo sprendimus.

Bulgarijos pramonės ir prekybos rūmų arbitražo teismas (toliau – AC BCCI)

AC BCCI sprendžia civilinius ginčus, įskaitant ginčus, susijusius su sutarčių trūkumų pašalinimu arba sutarčių sąlygų keitimu, kad jos atitiktų pasikeitusias aplinkybes, neatsižvelgiant į tai, ar vienos arba abiejų šalių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Bulgarijos Respublikoje.

AC BCCI įsitvirtino kaip pagrindinė Bulgarijos arbitražo institucija ir dėl itin profesionalaus teisinių ginčų sprendimo turi visuomenės pasitikėjimą. AC BCCI kiekvienais metais išnagrinėja 250–300 tarptautinių ir nacionalinių ginčų: 82 proc. nacionalinių bylų išnagrinėjamos per 9 mėnesius, 66 proc. tarptautinių bylų išnagrinėjamos per 12 mėnesių.

Be to, [arbitražo teismas](#) aktyviai tobulina arbitražo teisės aktus. Arbitraže negali būti nagrinėjami tik ginčai, susiję su daiktinėmis teisėmis į nekilnojamąjį turtą, išlaikymo reikalavimais ir iš darbo santykių kylančiomis teisėmis, taip pat ginčai, susiję su neturtinėmis teisėmis ar šeimos teise.

Teisinių duomenų bazė

Teismų interneto svetainės

Visi Bulgarijos teismai turi interneto svetaines, kuriose pateikiama informacija apie teismo struktūrą ir veiklą, įskaitant informaciją apie nagrinėjamas ir išnagrinėtas bylas, taip pat kita naudinga viešai prieinama informacija.

[Aukščiausiosios teisėjų tarybos](#) interneto svetainėje pateikiamas išsamus Bulgarijos teismų sąrašas, įskaitant jų adresus ir interneto svetaines (tik bulgarų k.).

Priimti teismų sprendimai skelbiami juos priėmusio teismo interneto svetainėje atsižvelgiant į [Asmens duomenų apsaugos įstatyme](#) ir [Įslaptintos informacijos apsaugos įstatyme](#) nustatytus reikalavimus.

Sprendimai bylose, susijusiose su asmenų civiline ar sveikatos būkle, skelbiami be motyvų.

Daugiau informacijos pateikiama šiose interneto svetainėse:

- [Vyriausiasis administracinis teismas](#)
- [Karo teismas \(bulg. *Voenen sad*\)](#)
- Bulgarijos pramonės ir prekybos rūmų [arbitražo teismas](#) (AC BCCI)
- [Tarptautinis arbitražo teismas](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 10/05/2021